

Mattilsynet
postmottak@mattilsynet.no

DERES REF.: 2021/57567

VÅR REF.: 22/00029-9

ÅS, 23.03.2022

Høringssvar vedr. forslag til endring av forskrift om dyrehelseforskriftens regler for akvatiske dyr, og forslag til endring i etableringsforskriften og akvakulturdriftforskriften

Innledning

Det vises til bestilling fra Mattilsynet på vegne av Nærings- og fiskeridepartementet om høringssvar av forslag til endring av norsk regelverk i tråd med krav i (EU) 2016/429.

Utkastet til forskrift om dyrehelseforskriftens regler for akvatiske dyr mv. som gjennomfører forordningene satt opp under, var ute til høring med **frist 16. aug. 2021**:

1. Forordning (EU) 2020/691, med bestemmelser om registrering, godkjenning og journalføring.
2. Forordning (EU) 2020/990, med bestemmelser om forflytninger i EØS av akvatiske dyr og produkter av akvatiske dyr, herunder krav til helsesertifikater, egenerklæringer og meldinger om forflytning.
3. Beslutning (EU) 2021/260, med bestemmelser om hvordan landene kan få godkjent nasjonale tiltak iht. dyrehelseforordningens artikkel 226. Nasjonale tiltak kan omfatte ikke-listeførte sykdommer, og sykdommer kun listeført som kategori E.

Endringsforskrift til forskriften omtalt over er sendt på høring med frist den 21. mars 2022. Disse endringene vil påvirke de nasjonale forskriftene listet opp under:

- Forskrift av 6. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m. (etableringsforskriften).
- Forskrift av 17 juni 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftforskriften).
- Forskrift xxxx om dyrehelseforskriftens regler for akvatiske dyr.

Veterinærinstituttets forståelse av og forslag til krav som bør stilles i nye forskrifter for godkjenning, registrering og forflytning av fisk og bløtdyr

Vi forstår dette slik at krav til implementering av EUs nye dyrehelselov med diverse forordninger fører til en del prinsipielle endringer i regelverket vårt. Dette vil kreve at de norske forskriftene som tidvis stiller konkrete krav til håndtering av dyr og til miljøforhold, nå må endres til å inneholde funksjonsbaserte krav. Funksjonsbaserte krav har til hensikt å gjøre regelverket så arts- og teknologinøytralt som mulig og dermed tilpasset forskjellige produksjonsformer. Det fører til at regelverket ikke inneholder konkrete krav til hvordan forskjellige arbeidsoperasjoner skal utføres, men at de skal risikovurderes med utgangspunkt i faren for smittespredning. Det er positivt at den nye dyrehelseloven har som formål å redusere risikoen for spredning av smittsomme sykdommer med levende dyr, både akvatiske og terrestriske, og med produkter av disse dyrene.

Siden forordningene må implementeres i sin helhet, vil det bli en del direkte henvisninger også i forskriftene. Forordningene inneholder flere unntaksbestemmelser fra hovedregelen, og det gir muligheter for de enkelte landene til å vurdere hovedreglene og unntaksbestemmelsene ut fra nasjonale behov. De kravene som norske myndigheter bestemmer skal gjelde i Norge, enten som hovedregel eller unntak, må komme fram i forskrifter som f.eks. skal erstatte akvakulturdriftsforskriften.

Fra Veterinærinstituttet vil vi kommentere enkelte av forholdene som kommer fram i de to forordningene og den ene beslutningen som det henvises til i innledningen.

1. Forordning (EU) 2020/691, med bestemmelser om registrering, godkjenning og journalføring.

Etter dagens regelverk er det bare de som har tillatelse gitt i medhold av akvakulturloven, og som er registrert i akvakulturregisteret, som har rett til å drive akvakultur på bestemt art, i bestemt omfang på en eller flere bestemte lokaliteter. Nytt regelverk krever register også for akvakulturanlegg som er godkjent eller bare registrert. Krav til register vil også dekke kultiveringsanlegg. Kunnskap om hvor akvakultur foregår vil gi bedre muligheter for oppfølging og innsikt i risiko for ev. spredning av infeksiosøse agens.

Ang. krav til kultiveringsanlegg:

Kravet til godkjenning foreslås å omfatte bare kultiveringsanlegg som driver fram rogn eller yngel som skal settes ut i flere vassdrag, mens anlegg som setter ut i ett vassdrag bare skal registreres. Veterinærinstituttet mener at alle som forflytter rogn eller fisk selv bare til ett vassdrag, må være godkjente. Registrerte anlegg trenger ikke biosikkerhetsplan og har heller ikke krav om å legge fram resultater av helseundersøkelser. Slike krav er viktige også for anlegg som setter ut rogn eller fisk i ett vassdrag.

Som følge av ny dyrehelseforordning foreslås det endringer i etableringsforskriften og akvakulturdriftsforskriften, samt utkast til akvabiosikkerhetsforskriften. Mesteparten av gjeldende fiskehelseregelverk videreføres uten store endringer. Veterinærinstituttet har vurdert endringene og gir herved våre innspill.

Kommentarer til foreslåtte endringer av etableringsforskriften

I høringsbrevet brukes begrepet stedlig virkeområde, mens det i forskriften er geografisk virkeområdet som brukes, vi legger til grunn at det er snakk om samme område.

§ 2 Virkeområde

Det foreslåes å utvide virkeområdet, og det er nødvendig for at ev. lokaliteter til havs skal være «innlemmet i Norge». Ordlyden endres også for at etableringsforskriften og dyrevelferdsloven skal omfatte det samme geografiske området ved at «på norske fartøy og luftfartøy» tas med. I utkastet til § 2 er det geografiske virkeområdet i første, andre og tredje ledd ulikt. Det fremstår uklart hvorfor det er satt opp slik, og vi foreslår derfor likt geografisk virkeområde for første til tredje ledd.

§ 3 Definisjoner

Veterinærinstituttet mener at definisjonene av akvakulturanlegg og akvakulturdyr bør samsvare med definisjonene i (EU) 2016/429.

Definisjon av akvakulturanlegg i dyrehelseforordningen omfatter også akvarier, mens anlegg som holder villfanget fisk til konsum uten at det føres, ikke regnes som akvakulturanlegg og det er derfor ikke behov for hverken godkjenning eller registrering.

Kommentarer til foreslåtte endringer i akvakulturdriftsforskriften

I akvakulturdriftsforskriften foreslås en endring i det personelle virkeområdet i § 2 for å sikre at akvakulturanlegg som er registrert eller godkjent etter **forskrift om dyrehelse og forskrift om dyrehelseforskriftens regler for akvatiske dyr** (akvabiosikkerhetsforskriften) også omfattes av akvakulturdriftsforskriften. Dagens akvakulturdriftsforskrift omfatter nærmest alt som angår den daglige driften av akvakulturanlegg og områder for bløtdyr. Slik vi forstår det kan ikke myndighetene rekke å fase ut akvakulturdriftsforskriften samtidig med implementering av andre deler av det nye regelverket. Derfor må det skje en tilpasning av denne forskriften. Vi tolker det slik at forskriftene som er skrevet i fet skrift over (limt inn fra høringsbrevet) senere vil dekkes av den nye akvabiosikkerhetsforskriften. Muligens blir det behov for flere forskrifter slik at alle områder som omfattes av dagens akvakulturdriftsforskrift etter hvert dekkes.

I den norske akvakulturdriftsforskriften er de reglene som det er behov for i den daglige driften, samlet i en forskrift som er hjemlet i flere lover. Slik vi har oppfattet situasjonen, vil ikke det kunne tilpasses prinsippene i EUs nye dyrehelseregelverk og det betyr at vi vil få flere «driftsforskrifter» etter hvor kravene er hjemlet.

Paragraf 2 i akvakulturdriftsforskriften inneholder imidlertid også krav til oppfyllelse av §§ 4 og 5 i etableringsforskriften, der det er foreslått endringer med et tillegg av «akvatisk dyr fra havbeite». Vi støtter endringsforslagene.

Endringer i § 4 i akvakulturdriftsforskriften handler om oppdatering av definisjoner slik at de er i overensstemmelse med definisjonene i (EU) 2016/429. Slik det er i dag, er ikke nødvendigvis samme ord definert likt i forskjellige norske forskrifter. Dette mener vi er forvirrende og ønsker felles definisjoner i forskrifter som angår samme eller tilgrensende områder. Se eksempler under:

Definisjoner:

(EU) 2016/429: «akvakultur» hold av akvatiske dyr der dyrene forblir én eller flere fysiske eller juridiske personers eiendom i alle oppdretts- eller dyrkingsfasene til de er høstet, bortsett fra høsting eller fangst for konsum av viltlevende akvatiske dyr som deretter holdes midlertidig i påvente av slakting uten å bli føret.

Norsk definisjon: «akvakultur» produksjon av akvatiske organismer. Som produksjon regnes ethvert tiltak for å påvirke akvatiske organismers vekt, størrelse, antall, egenskaper eller kvalitet. Vi ønsker å påpeke at Veterinærinstituttet er sterkt uenig i at bruken av begrepet høsting skal gjelde for fisk og skalldyr (eventuelt akvatiske dyr).

(EU) 2016/429: «akvakulturdyr» alle akvatiske dyr som er gjenstand for akvakultur

Norsk definisjon i etableringsforskriften: «akvakulturdyr» Alle livsstadier inklusive kjønnsprodukter og hvilestadier, av alle akvatiske dyr oppdrettet i et akvakulturanlegg eller et akvakulturområde for bløtdyr, inkludert alle akvatiske dyr som har vært viltlevende og som er ment for et akvakulturanlegg eller et akvakulturområde for bløtdyr.

Norsk definisjon i akvakulturdriftsforskriften: «akvakulturdyr»: vannlevende dyr, inkludert kjønnsprodukter, hvile- og forplantningsstadier, unntatt sjøpattedyr, som kommer fra eller er ment for akvakulturanlegg.

Kommentarer til utkast til forskrift om utfyllende bestemmelser til dyrehelseforskriften med krav til biosikkerhet ved godkjenning av akvakulturanlegg og forflytninger av akvatiske dyr mv. (akvabiosikkerhetsforskriften)

Kapittel 2 om nasjonale bestemmelser

I §§ 10-13 er det av smittemessige grunner behov for å opprettholde krav til godkjenning av de aktuelle institusjonene. Selv i kultiveringsanlegg som leverer rogn eller yngel kun til et vassdrag er det smittemessige grunner til å kreve en tilpasset biosikkerhetsplan og oversikt over fiskehelsemessige forhold.

Når det gjelder §§ 14 og 15 om godkjenning eller registrering av driftsansvarlig, dekkes dette i dag av kompetansekravet i akvakulturdriftsforskriften. Dersom denne forskriften etter hvert oppheves, må en sikre videreføring av et kompetansekrav som trykker handtering og god forståelse av forutsetningene for et godt dyrehold.

Med vennlig hilsen

Edgar Brun
Avdelingsdirektør
Avd. for Fiskehelse og -velferd
Veterinærinstituttet

Ewa Harasimczuk
Fagansvarlig Fiskehelse
Seksjon havbruk, villfisk og velferd
Veterinærinstituttet